

Besluit

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, de kwaliteitsterm en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld ingevolge artikel 41a, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021 voor Liander N.V.

Ons kenmerk : ACM/UIT/540402
Zaaknummer : ACM/20/038588

1 Inleiding en leeswijzer

1. Met dit besluit geeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) uitvoering aan artikel 41a, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet). Op grond hiervan moet de ACM voor iedere netbeheerder afzonderlijk de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering (hierna: x-factor), de kwaliteitsterm (hierna: q-factor) en het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld (hierna: rekenvolumina) vaststellen.
2. Aanleiding voor dit besluit is de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb) van 28 november 2019.¹ In deze uitspraak heeft het CBb het gewijzigde methodebesluit voor de regionale netbeheerders elektriciteit van 24 januari 2019 vernietigd, voor wat betreft de hoogte van de WACC voor 2021. Vervolgens heeft het CBb zelf de hoogte van de WACC bepaald. Op basis hiervan herziet de ACM het x-factorbesluit Liander Elektriciteit van 12 september 2016.² Voor de leesbaarheid zijn de sterk gewijzigde randnummers ten opzichte van het x-factorbesluit van 12 september 2016 geel gemarkeerd.
3. Dit besluit stelt de x-factor, kwaliteitsterm en rekenvolumina vast voor de netbeheerder Liander N.V. (hierna: Liander). De ACM stelt dit besluit vast voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021 (hierna: zevende reguleringsperiode).
4. Dit besluit bestaat uit een aantal hoofdstukken. Hoofdstukken 2 en 3 bevatten de procedure van totstandkoming en het wettelijk kader van dit besluit. Hoofdstuk 4 gaat in op het vaststellen van de begininkomsten. In hoofdstuk 5 worden de wijzigingen toegelicht. Hoofdstuk 6 gaat over de relatie tot de tarievenbesluiten. Hoofdstuk 7 bevat het dictum.
5. De ACM heeft twee bijlagen toegevoegd aan het besluit. Bijlage 1 bevat een overzicht van de gehanteerde gegevens (op hoofdlijnen) om te komen tot vaststelling van de x- en q-factor. Bijlage 2 bevat de rekenvolumina die de ACM met dit besluit vaststelt. De ACM verwijst naar de internetpagina van de ACM, www.acm.nl, voor de volledige berekeningswijze van de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina. Deze bijlagen zijn een integraal onderdeel van onderhavig besluit.

¹ CBb 28 november 2019. ECLI:NL:CBB:2019:636.

² Besluit van 12 september 2016 met kenmerk ACM/DE/2016/205156.

2 Procedure van totstandkoming van dit besluit

6. Op 30 augustus 2016 heeft de ACM in het oorspronkelijke methodebesluit (hierna: oude methodebesluit) de methode vastgesteld als bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de E-wet.³ Op basis van het oude methodebesluit heeft de ACM de uitvoeringsbesluiten zoals bedoeld in artikel 41a, eerste lid, van de E-wet, genomen. In deze besluiten stelde de ACM de x-factor, q-factor en rekenvolumina vast.
7. Het CBb heeft het oude methodebesluit op 24 juli 2018 vernietigd en de ACM opgedragen een nieuw methodebesluit te nemen.⁴ Op 24 januari 2019 heeft de ACM op grond van artikel 41, eerste lid, van de E-wet en in lijn met de CBb uitspraak het nieuwe methodebesluit genomen.⁵
8. Op 28 november 2019 heeft het CBb het gewijzigde methodebesluit vernietigd voor wat betreft de hoogte van de WACC in het jaar 2021 en vervolgens hier zelf in voorzien.⁶ Naar aanleiding van deze uitspraak herzielt de ACM het onderhavige x-factorbesluit. Het onderhavige besluit is genomen met toepassing van de door het CBb bepaalde hoogte van de WACC.
9. De financiële gegevens die de basis vormen voor de berekening van de x-factor worden in belangrijke mate ontleend aan de reguleringsdata die de netbeheerders desgevraagd aan de ACM hebben aangeleverd. De ACM heeft de meest recente reguleringsdata ontvangen in de periode april 2016 tot en met juli 2016, november 2017, november 2018 en juli 2020.
10. De gehanteerde gegevens en de berekening van de x-factor, de q-factor (zie Bijlage 1) en de rekenvolumina (zie Bijlage 2) zijn op 20 april 2016, 22 juli 2016 en 1 september 2016 voor een feitelijke controle aan de netbeheerders voorgelegd en mede naar aanleiding van die controle aangepast. Voor het onderhavige besluit heeft de ACM nieuwe gegevens opgevraagd bij de netbeheerder Stedin Netbeheer B.V. De ACM heeft op 7 juli 2020 de herziene conceptberekening van de x-factor voor een feitelijke controle voorgelegd aan Liander. Liander heeft de ACM op 10 augustus laten weten dat de berekeningen juist zijn.
11. Ten overvloede merkt de ACM op dat de x-factor, q-factor en de rekenvolumina gewijzigd kunnen worden, indien na onderhavig besluit blijkt dat de gehanteerde gegevens onjuist of onvolledig zijn. Nu uit de methode tot berekening van de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina volgt dat de hoogte van de x-factor van een netbeheerder mede is gebaseerd op gegevens die van andere netbeheerders afkomstig zijn, kan een wijziging ook het gevolg zijn van onjuiste of onvolledige gegevens van andere netbeheerders. Mocht de ACM achteraf

³ Besluit van 30 augustus 2016 met kenmerk ACM/DE/2016/205072.

⁴ CBb 24 juli 2018, ECLI:NL:CBB:2018:348.

⁵ Besluit van 24 januari 2019 met kenmerk ACM/UIT/505473.

⁶ CBb 28 november 2019. ECLI:NL:CBB:2019:636.

vaststellen dat bij het onderhavige besluit van onjuiste of onvolledige gegevens is uitgegaan, dan kan de ACM de x-factor en rekenvolumina in dit besluit, indien en voor zover nodig, aanpassen.⁷

3 Wettelijk kader

12. De wetgever heeft de ACM belast met de taak een reguleringsystematiek vast te stellen waarmee de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd. Jaarlijks stelt de ACM in tarievenbesluiten de maximumtarieven vast die iedere netbeheerder in rekening mag brengen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, van de E-wet. De ACM vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe deze transport- en aansluittarieven samenhangen met het onderhavige besluit en het methodebesluit.⁸ De ACM hecht hier aan omdat deze begrippen, en de daarbij behorende besluiten van de ACM, onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

13. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41, eerste, derde, vierde en vijfde lid, van de E-wet:

“1. De Autoriteit Consument en Markt stelt na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt:

a. ten aanzien van de taken, genoemd in artikel 16, eerste lid, met inachtneming van het belang dat door middel van marktwerking ten behoeve van afnemers de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijk rendement op investeringen, voor netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de methode vast tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, van de kwaliteitsterm en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

b. voor elke taak, genoemd in artikel 16, tweede lid, met inachtneming van het belang dat de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van uitvoering van deze taken worden bevorderd, en rekening houdend met het belang van voorzieningszekerheid, duurzaamheid en een redelijk rendement op investeringen, de methode van regulering vast voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet. Het besluit tot vaststelling van de methode geldt voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar.

2. Ten aanzien van de taken, genoemd in artikel 16, eerste lid, is het eerste lid, onderdeel a, van overeenkomstige toepassing voor vaststelling van de methode tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet

⁷ Zie hierover CBB 18 januari 2018, ECLI:NL:CBB:2018:23.

⁸ De ACM stelt dit besluit vast voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021. Dit besluit is van toepassing op de netbeheerders die elektriciteit distribueren over transportnetten met een fijnmazig, regionaal karakter. Voor de netbeheerder van het landelijk net stelt de ACM separaat de methode van regulering vast.

3. De korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering heeft onder meer ten doel te bereiken dat de netbeheerder in ieder geval geen rendement kan behalen dat hoger is dan in het economische verkeer gebruikelijk en dat de gelijkwaardigheid in de doelmatigheid van de netbeheerders wordt bevorderd.

4. De kwaliteitsterm geeft de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aan en heeft ten doel netbeheerders te stimuleren om de kwaliteit van hun transportdienst te optimaliseren.

5. De rekenvolumina die een netbeheerder gebruikt bij het voorstel, bedoeld in artikel 41b, zijn gebaseerd op daadwerkelijk gefactureerde volumina in eerdere jaren, of worden door de Autoriteit Consument en Markt geschat indien deze betrekking hebben op nieuwe tarieven.”

14. De ACM stelt ten behoeve van het jaarlijkse tarievenvoorstel van de netbeheerders periodiek – voor iedere reguleringsperiode – de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina voor iedere netbeheerder vast. De ACM stelt met dit besluit de hoogte van de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina vast door de methoden uit het methodebesluit toe te passen. De wettelijke grondslag voor onderhavig besluit is artikel 41a, eerste lid, van de E-wet:

“1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 41b, stelt de Autoriteit Consument en Markt voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor dezelfde periode als waarvoor het besluit geldt op grond van artikel 41, eerste lid, vast:

- a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,*
- b. de kwaliteitsterm, en*
- c. het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld.”*

15. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks aan de ACM een voorstel voor de tarieven die zij ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, van de E-wet. Daarbij nemen de netbeheerders de bij onderhavig besluit door de ACM vastgestelde x-factor, q-factor en rekenvolumina in acht. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41b, eerste lid, van de E-wet:

“1. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, met inachtneming van:

- a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragere betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,*
- b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 36 of 37,*
- c. het bepaalde bij of krachtens artikel 41a,*
- d. de formule*

$$\pi_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100} \right) \pi_{t-1},$$

waarbij

T_{it} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

$T_{i,t-1}$ = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar $t-1$ en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t , en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t , zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 20d, voor zover deze kosten doelmatig zijn;

f. [Red: dit onderdeel is nog niet in werking getreden;]

g. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij of krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten [...]”

16. De ACM stelt jaarlijks de tarieven vast die de netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van zijn taken genoemd in artikel 16, eerste lid, van de E-wet (hierna: tarievenbesluit).⁹ Dit tarievenbesluit bevat de tarieven die afnemers van elektriciteit ten hoogste moeten betalen.
17. Sinds 1 juli 2011 is de ACM bevoegd om de begininkomsten van een netbeheerder aan te passen wanneer de begininkomsten afwijken van het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is.¹⁰ Deze bevoegdheid is vastgelegd in artikel 41c, vierde lid, van de E-wet. Dit artikel luidt:

“4. Indien de totale inkomsten aan het begin van de periode, bedoeld in artikel 41, eerste lid, niet in overeenstemming zijn met het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is, kan de Autoriteit Consument en Markt bij de toepassing van de formule, genoemd in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, in plaats van T_{it-1} , de totale inkomsten vaststellen op het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is.”

⁹ Artikel 41c, eerste lid, van de E-wet.

¹⁰ *Stb.* 2010, nr. 810.

4 Begininkomsten 2016

18. In het methodebesluit heeft de ACM het kader neergelegd om te bepalen of zij gebruik maakt van haar bevoegdheid – als bedoeld in artikel 41c, vierde lid, van de E-wet – om de begininkomsten gelijk te stellen aan de efficiënte kosten. Het toetsingskader voor de begininkomsten bestaat uit twee toetsen: de toepassingsvoorwaarde en de aanleidingstoets. De uitkomsten van deze toetsen volgen uit het x-factormodel. Dit is uitgewerkt in Bijlage 1 van dit besluit.
19. De toepassingsvoorwaarde houdt in dat er op sectorniveau een verschil bestaat tussen de inkomsten op basis van de wettelijke formule en de efficiënte kosten in het beginpunt. Uit het x-factormodel volgt dat de inkomsten op basis van de wettelijke formule € 63.944.251 lager zijn dan de efficiënte kosten in het beginpunt. Hiermee is aan de toepassingsvoorwaarde voldaan.
20. Er is aan de aanleidingstoets voldaan als er bij de netbeheerders sprake is van een over- of onderrendement. Er is sprake van een over- of onderrendement wanneer de sectorinkomsten hoger of lager zijn dan de sectorkosten (inclusief een redelijk rendement). Uit het x-factormodel volgt dat de sectorinkomsten € 63.944.251 lager zijn dan de sectorkosten. Hiermee is aan de aanleidingstoets voldaan.
21. Op basis van bovenstaande stelt de ACM de begininkomsten vast op basis van de efficiënte kosten.

5 Wijzigingen

22. Hieronder licht de ACM de wijzigingen in de rekenvolumina en x-factoren toe. De wijzigingen zijn het gevolg van (1) de uitspraak van het CBb van 28 november 2019 en (2) onjuistheden in gehanteerde gegevens.
23. Voor een gedetailleerde cijfermatige uitwerking van deze wijzigingen verwijst de ACM naar de berekening van de x-factor en de rekenvolumes die is te vinden op www.acm.nl. Deze berekening is onderdeel van het onderhavige besluit.

5.1 Uitspraak CBb van 28 november 2019

24. De ACM heeft in het gewijzigde methodebesluit voor netbeheerders elektriciteit van 24 januari 2019 de WACC opnieuw vastgesteld. Volgens artikel 8:69, eerste lid, van de Awb mag degene die beroep instelt daardoor niet slechter af zijn dan hij was geweest zonder het

instellen van beroep. Dit wordt ook wel het verbod op reformatio in peius genoemd.

25. Om de vraag te kunnen beantwoorden of het verbod op reformatio in peius is geschonden, heeft de ACM in de gewijzigde methodebesluiten bepaald dat zij moet nagaan in hoeverre de netbeheerder per saldo als gevolg van alle wijzigingen van het methodebesluit in een slechtere positie komt te verkeren. Het CBb heeft echter in zijn uitspraak van 28 november 2019 geoordeeld dat deze aanpak in strijd is met het verbod van reformatio in peius en heeft het gewijzigde methodebesluit vernietigd, voor zover hierin is bepaald dat de ACM voor 2021 een andere WACC mag hanteren dan 3,0%. Vervolgens heeft het CBb zelf in de zaak voorzien door vast te stellen dat de WACC voor 2021, inclusief de WACC voor 2021 waar enkel sprake is van nieuw vermogen, 3,0% bedraagt.¹¹

26. Dit betekent dat de ACM uit moet gaan van een reële WACC van 3,0% in 2021. De WACC in 2016 in het gewijzigde methodebesluit is niet in strijd met het verbod van reformatio in peius. Dit betekent dat de ACM uitgaat van een reële WACC bestaand uit een bestaand vermogen van 4,5% en een reële WACC nieuw vermogen van 3,8% in 2016. De WACC in de tussentijdse jaren bepaalt de ACM aan de hand van een lineaire groei tussen de WACC 2016 en de WACC 2021.

5.2 Onjuistheden in gehanteerde gegevens

27. Bij de eerdere berekening en vaststelling van de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina is van onjuiste of onvolledige gegevens uitgegaan. Deze gegevens komen voort uit de informatie die de ACM jaarlijks bij de netbeheerders opvraagt (de zogenaamde reguleringsdata). De informatie dient te worden aangeleverd conform de door de ACM vastgestelde Regulatorische Accountingsregels, begeleid door een accountantsverklaring. Aangezien de ACM constateert dat enkele onjuiste of onvolledige gegevens zijn gehanteerd bij de eerdere vaststelling van de x-factor, de q-factor en de rekenvolumina, corrigeert de ACM in het onderhavige besluit voor deze gebleken onjuistheden.

Onjuistheden in operationele kosten Enexis over 2015

28. In de eerder aangeleverde reguleringsdata van Enexis B.V. (hierna: Enexis) voor 2015 bleken enkele onjuistheden te zitten. Op 18 september 2017 heeft Enexis de ACM geïnformeerd over een correctie van de post personeelskosten etc. (Personeelskosten, uitbesteed werk en andere externe kosten), welke de verdeling van operationele kosten tussen elektriciteit, gas en de meetdomeinen verandert. Bij de vaststelling van de reguleringsdata over 2017 bleek dat ten onrechte kosten waren opgenomen voor de kosten van Elaad in de reguleringsdata over 2015. De ACM heeft Enexis verzocht om nieuwe modules over 2015 aan te leveren waarin deze fouten zijn gecorrigeerd. Op 17 november 2017 en 19 november 2018 heeft Enexis gecorrigeerde modules over 2015 aangeleverd waarin deze gegevens zijn gecorrigeerd. De

¹¹ CBb 28 november 2019. ECLI:NL:CBB:2019:636, r.o. 3 en 4.

ACM herstelt de eerdere onjuistheden in onderhavig besluit.

Onjuiste toekenning van operationele kosten aan domeinen Stedin over 2015

29. Op 12 mei 2017 heeft Stedin Netbeheer B.V. (hierna: Stedin) de ACM geïnformeerd over een materiële fout in de reguleringsdata over 2015. De ACM heeft Stedin verzocht om aangepaste modules voor de reguleringsdata over 2015, een nadere toelichting op de geconstateerde verschuiving en een brief aan het management van de ACM te versturen. Op 18 mei 2017 heeft Stedin nieuwe modules aangeleverd waarin deze fouten zijn gecorrigeerd. Op 17 februari 2020 heeft de ACM bij Stedin tevens een nieuwe accountantsverklaring voor de aangepaste reguleringsdata over 2015 opgevraagd. Op 3 juli 2020 heeft Stedin gecorrigeerde modules over 2015 inclusief nieuwe accountsverklaring aangeleverd. In deze modules corrigeert Stedin de post personeelskosten etc. (Personeelskosten, uitbesteed werk en andere externe kosten), welke de verdeling van operationele kosten tussen elektriciteit en gas verandert. De ACM herstelt de eerdere onjuistheden in de gegevens van Stedin in onderhavig besluit.

6 Relatie tot tariefbesluiten

30. De ACM is voornemens om bij de vaststelling van de tarieven gebruik te maken van de nacalculatiebevoegdheid bedoeld in artikel 41c, tweede lid onderdeel b, van de E-wet, om de gevolgen van deze wijziging te verrekenen in toekomstige tarieven.

7 Dictum

31. De Autoriteit Consument en Markt maakt gebruik van haar bevoegdheid als bedoeld in artikel 41c, vierde lid, van de Elektriciteitswet 1998 om de begininkomsten voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021 van Liander N.V. vast te stellen ter hoogte van de efficiënte kosten. De begininkomsten van Liander N.V. zijn gelijk aan € 1.036.621.107.
32. De Autoriteit Consument en Markt stelt de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering als bedoeld in artikel 41a, eerste lid, aanhef en onderdeel a van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021 voor Liander N.V. vast op 2,07 per jaar.
33. De Autoriteit Consument en Markt stelt de kwaliteitsterm als bedoeld in artikel 41a, eerste lid, aanhef en onderdeel b van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021 voor Liander N.V. vast op 0,00 per jaar.
34. De Autoriteit Consument en Markt stelt de rekenvolumina als bedoeld in artikel 41a, eerste lid, aanhef en onderdeel c van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021 voor Liander N.V. vast overeenkomstig Bijlage 2 bij dit besluit.
35. Dit besluit wordt gepubliceerd op de internetpagina van de Autoriteit Consument en Markt (www.acm.nl).

Den Haag, 17 augustus 2020

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

w.g.

drs. F.E. Koel
Teammanager Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Autoriteit Consument en Markt, Directie Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH Den Haag. In het bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Bijlage 1

Bijlage 1

Deze tabel bevat een overzicht van de gehanteerde gegevens (op hoofdlijnen) om te komen tot vaststelling van de x- en q-factor voor regionale netbeheerders elektriciteit

Resultaten x-factor en q-factor elektriciteit	Eenheid	Sector	Coteq	Enduris	Enexis	Liander	RENDO	Stedin	Westland
Gegevens berekening x-factor									
Begininkomsten (na aanpassing naar efficiënte kosten 2016)	EUR, pp 2016	2.722.471.330	16.285.731	72.835.033	885.229.473	1.036.621.107	10.865.347	657.193.568	43.441.071
Begininkomstenniveau 2016 voor berekening x-factor (excl. Inkoop Transport)	EUR, pp 2016	2.235.259.163	12.598.958	62.588.977	705.569.461	869.025.115	8.430.591	544.134.577	32.911.484
Eindinkomsten 2021 voor berekening x-factor (excl. Inkoop Transport)	EUR, pp 2021	2.127.165.289	11.859.449	59.775.386	666.784.361	831.634.696	7.971.111	518.241.434	30.898.854
X-factor			2,40	2,11	2,32	2,07	2,31	2,17	2,45
Gegevens berekening totale inkomsten									
Begininkomsten 2016 voor toepassing x-factor (excl inkoopkosten Transport)	EUR, pp 2016	2.235.259.163	12.598.958	62.588.977	705.569.461	869.025.115	8.430.591	544.134.577	32.911.484
Q-factor			0,97	0,38	0,05	-	0,27	-0,13	0,19
Overige parameters	Eenheid	Sector	Coteq	Enduris	Enexis	Liander	RENDO	Stedin	Westland
WACC BI2016	%	4,50%							
WACC EI2021	%	3,00%							
Samengestelde Output (SO)									
SO Totaal voor Maatstaf 2017-2021	#	2.650.905.997	16.351.274	71.938.998	887.309.756	980.751.449	10.074.135	640.893.610	43.586.776
Aandeel SO	%	100,0%	0,6%	2,7%	33,5%	37,0%	0,4%	24,2%	1,6%
Productiviteitsverandering									
Jaarlijkse productiviteitsverandering (2013-2015)	%		PV 2013	PV 2014	PV 2015				
Inschatting productiviteitsverandering 2016-2021	%	0,67%	0,92%	2,70%	1,17%				
Voorcalculatorische inschatting inkoopkosten transport	Eenheid	Sector	Coteq	Enduris	Enexis	Liander	RENDO	Stedin	Westland
Inschatting inkoopkosten transport (i.h.k.v. nacalculatie)									
<i>Gebaseerd op gemiddelde inkoopkosten transport over 2013-2015, in efficiëntieniveau 2016</i>									
Inschatting inkoopkosten transport 2016	EUR, pp 2016	487.212.167	3.686.773	10.246.056	179.660.012	167.595.992	2.434.756	113.058.990	10.529.587
Volumeniveau waar bovenstaande inschatting op is gebaseerd									
Samengestelde output Transportdienst	#	2.264.302.715	14.546.673	57.118.976	764.074.309	829.478.102	8.888.729	557.013.815	33.182.110

Bijlage 2

Rekenvolume Transportdienst 2017-2021	Eenheid	Rekenvolume
A. NETVLAKKEN HS en TS		
Afnemers HS (110-150 kV)		
Vastrecht transportdienst	in #	4
kW gecontracteerd per jaar	in #	813.230
kW max per maand	in #	7.730.411
Afnemers HS (110-150 kV) maximaal 600 uur per jaar		
Vastrecht transportdienst	in #	3
kW gecontracteerd per jaar	in #	13.273
kW max per week	in #	169.600
Afnemers TS (25-50 kV)		
Vastrecht transportdienst	in #	4
kW gecontracteerd per jaar	in #	107.230
kW max per maand	in #	1.017.302
Afnemers TS (25-50 kV) maximaal 600 uur per jaar		
Vastrecht transportdienst	in #	9
kW gecontracteerd per jaar	in #	60.625
kW max per week	in #	934.358
Afnemers Trafo HS+TS/MS		
Vastrecht transportdienst	in #	243
kW gecontracteerd per jaar	in #	1.114.212
kW max per maand	in #	10.708.534
Afnemers Trafo HS+TS/MS maximaal 600 uur per jaar		
Vastrecht transportdienst	in #	16
kW gecontracteerd per jaar	in #	66.091
kW max per week	in #	807.722
B. NETVLAKKEN MS		
Afnemers MS (1-20 kV) - Transport		
Vastrecht transportdienst	in #	-
kW gecontracteerd	in #	-
kW max per maand	in #	-
kWh tarief normaal	in #	-
Afnemers MS (1-20 kV) - Distributie		
Vastrecht transportdienst	in #	-
kW gecontracteerd	in #	-
kW max per maand	in #	-
kWh tarief normaal	in #	-
Afnemers MS (1-20 kV)		
Vastrecht transportdienst	in #	8.314
kW gecontracteerd	in #	3.223.210
kW max per maand	in #	27.273.954
kWh tarief normaal	in #	8.986.363.425
Afnemers Trafo MS/LS		
Vastrecht transportdienst	in #	14.816
kW gecontracteerd	in #	1.270.607
kW max per maand	in #	9.634.934
kWh tarief normaal	in #	2.625.417.689
C. NETVLAKKEN LS (incl. kleinverbruikers)		
Afnemers LS		
Vastrecht transportdienst	in #	7.040
kW gecontracteerd	in #	233.165
kWh tarief laag	in #	157.286.417
kWh tarief normaal	in #	230.027.980
Kleinverbruikers (t/m 3*80 A op LS)		
Vastrecht transportdienst t/m 1*6A LS geschakeld	in #	765.729
Vastrecht transportdienst t/m 3*80A op LS	in #	3.016.864
Kleinverbruikers (t/m 3*80 A op LS) capaciteitstarieven		
> 3*63A t/m 3*80A	in #	19.929
> 3*50A t/m 3*63A	in #	21.866
> 3*35A t/m 3*50A	in #	25.236
> 3*25A t/m 3*35A	in #	56.256
t/m 3*25A + alle 1-fase aansluitingen (1)	in #	2.893.655
t/m 1*6A op het geschakeld net	in #	765.717
(1) Met uitzondering van de 1*6A aansluitingen op het geschakeld net.		
D. BLINDVERMOGEN		
kVArh blindvermogen MS en hoger	in #	435.380.011
kVArh blindvermogen lager dan MS	in #	19.187.331

Bijlage 2

Rekenvolumina	Periodieke Aansluitvergoeding 2017-2021	Eenheid	Rekenvolume
PAV	t/m 1*6A (per aansluiting)	in #	765.748
PAV	> 1*6A en <= 3*80A (per aansluiting)		
	t/m 3*25A	in #	2.893.735
	>3*25A en t/m 3*50A	in #	81.479
	>3*50A en t/m 3*80A	in #	43.051
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
PAV	> 3*80A (per aansluiting)		
	>3*80A en t/m 100 kVA af sec zijde trafo	in #	8.249
	>100 kVA en t/m 160 kVA af sec zijde trafo	in #	7.323
	>160 kVA en t/m 630 kVA met LS meting	in #	10.371
	>630 kVA en t/m 1000 kVA met LS meting	in #	621
	>1000 kVA en t/m 2 MVA	in #	2.082
	>2 MVA en t/m 5,0 MVA	in #	209
	>5 MVA en t/m 10,0 MVA	in #	85
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
Periodieke aansluitvergoeding	meerlengte per meter > 25 meter		
	>3 MVA en t/m 5,0 MVA	in #	888.163
		in #	-
		in #	-

Rekenvolumina	Eenmalige Aansluitvergoeding 2017-2021	Eenheid	Rekenvolume
EAV	t/m 1*6A (per aansluiting)	in #	8.299
EAV	> 1*6A en <= 3*80A (per aansluiting)		
	t/m 3*25A	in #	24.036
	> 3*25A t/m 3*50A	in #	1.743
	> 3*50A t/m 3*80A	in #	993
		in #	-
		in #	-
		in #	-
EAV	> 3*80A (per aansluiting)		
	>3*80A t/m 100 kVA af sec zijde trafo	in #	171
	>100 kVA t/m 160 kVA af sec zijde trafo	in #	255
	>160 kVA t/m 630 kVA met LS meting	in #	108
	>630 kVA t/m 1000 kVA met LS meting	in #	23
	>1000 kVA t/m 2 MVA *)	in #	30
	>2 MVA t/m 5,0 MVA	in #	7
	>5 MVA t/m 10,0 MVA	in #	7
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
Eenmalige aansluitvergoeding	meerlengte per meter > 25 meter		
	t/m 1 x 6A op geschakeld net	in #	12.115
	t/m 3*25A	in #	29.963
	> 3*25A t/m 3*50A	in #	9.707
	> 3*50A t/m 3*80A	in #	12.914
	>3*80A t/m 100 kVA af sec zijde trafo	in #	27.945
	>100 kVA t/m 160 kVA af sec zijde trafo	in #	43.869
	>160 kVA t/m 630 kVA met LS meting	in #	16.159
	>630 kVA t/m 1000 kVA met LS meting	in #	3.264
	>1000 kVA t/m 2 MVA *)	in #	4.814
	>2 MVA t/m 5,0 MVA	in #	16.604
	>5 MVA t/m 10,0 MVA	in #	7.199
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-
		in #	-